

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12809

BONTSYE SHVAYG

Isaac Leib Peretz

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

י. ל. פרץ פאר דער שול

באַנציע שורייג

רעדאקטירט פאר דער יוגנט פון
א קאמיטע לערער ביים צענטראלן
בילדונגס קאמיטעט אין ווילנע

MICROFORM

ווילנע — 1926

ווילנער פארלאג פון ב. קלעצקין

I. L. Perec dla Szkoły. „Boncie Sz wajg“.
Drukarnia „Wyd. Wileńskie“ B. Kleckina, Wilno.

באַנציע שווייג.

דאָ, אויף דער וועלט, האָט באַנציע שווייגט טויט גאָר קיין איינדרוק
נישט געמאַכט! פרעגט עמיצן בחרם: ווער באַנציע איז געווען, ווי אזוי ער
האָט געלעבט, אויף וואָס ער איז געשטאַרבן? צי האָט אינ'ם דאָס האַרץ
געפלאַצט, צי די כוהות זיינען אים אויסגעגאַנגען, צי דער מאַרץ-ביין האָט
זיך איבערגעבראַכן אונטער אַ שווערער לאַסט... ווער ווייסט? אפשר איז ער
גאָר פאַר הונגער געשטאַרבן!

א פּערד אין טראַמוויי זאָל פאַלן, וואָלט מען זיך מער אינטערעסירט.
עס וואָלטן צייטונגען געשריבן, הונדערטער מענטשן וואָלטן פון אלע גאַסן
געלאָפּן און די נבלה באַקוקט; באַטראַכט אַפילו דעם אָרט, וואו די מפּלה איז
געווען...

באַנציע האָט שטיל געלעבט און איז שטיל געשטאַרבן; ווי אַ שאַטן איז
ער דורך — דורך אינגער וועלט!

אויף באַנציעס ברית האָט מען קיין ויין נישט געטרונקען, עס האָבן
קיין כּוּסוֹת געקלונגען! צו ברייט צוה האָט ער קיין נקלינגענדיקע דרשה נישט
געזאָגט... געלעבט האָט ער ווי אַ גרוי קליין קערנדל זאָמד ביים ברעג פון ים
צווישן מיליאָנען זיינס-גלייכן, און, אז דער ווינט האַט'ן אויפגעהויבן און אויף
דער אַנדערער זייט ים אריבערגעיאָגט, האָט עס קיינער נישט באַמערקט!

ביים לעבן האָט די נאַסע בלאַסע קיין צייכן פון ויין פּוּס נישט באַ-
האַלטן; נאָכן טויט — האָט דער ווינט דאָס קליינע ברעטל פון ויין קבר אומ-
געוואָרפּן: דעם קברנס ווייב האָט עס געפונען ווייט פון קבר און דערביי
אַ טעפל קאַ-טאַפל אַפּגעקאַכט... עס איז דריי טעג נאָך באַנציעס טויט, פרעגט
דעם קברן בחרם, וואו ער האַט'ן געלייגט

א שפאטן! זיין פאטאגראפיע איז נישט געבליבן ביי קיינעם אין כוה, ביי קיינעם אין הארץ, עס איז פון אים קיין זכר געבליבן!
- קיין קינד, קיין רינד; עלנט געלעבט—עלנט געסטארבן!
ווען נישט דאס מענטשלעכע גערודער, וואלט אפשר עמיצער אמאל דערהערט ווי פאנציעס מארץ-ביין האט אונטער דער לאסט געקנאקט; וואלט די וועלט מער צייט געהאט, וואלט עמיצער אפשר אמאל באמערקט, אז פאנציע (אויך א מענטש) האט לעבעדיקערהייט צוויי אויסגעלאשענע אויגן און שרעקלאך איינגעפאלענע באקן; אז אפילו ווען ער האט גאר שוין קיין לאסט נישט אויף די פלייצעס, איז אים אויך דער קאפ צו דער ערד געבוניגן, גלייך ער וואלט לעבעדיקערהייט זיין קבר געזוכט! וואלטן אזוי ווייניק מענטשן ווי פערד אין טראמוויי געוועזן, וואלט אפשר אמאל עמיצער געפרעגט: וואו איז פאנציע אהינגעקומען?!

ווען מען האט פאנציען אין שפיטאל אריינגעפירט, איז זיין ווינקל אין סוטערניע נישט ליידיק געבליבן — עס האבן דערויף צען וויינס-גלייכן גע-ווארט, און צווישן זיך דעם ווינקל „אין-פלוס“ ליציטירט; ווען מען האט זיין פון שפיטאל-בעט אין טויטן-שטיבל אריינגעטראגן, האבן אויפן בעט צוואנציק אַרימע קראנקע געווארט... ווען ער איז ארויס פון טויטן-שטיבל — האט מען צוואנציק הרוגים פון אונטער אן איינגעפאלן הויז געברענגט — ווער ווייסט, ווי לאנג ער וועט רואיק וואוינען אין קבר? ווער ווייסט, וויפיל עס הארטן שוין אויף דעם שטיקל פלאץ...

שטיל געבוירן, שטיל געלעבט, שטיל געסטארבן און נאך שטילער

באגראבן.

— גאר נישט אזוי איז געוועזן אויף יענער וועלט! דאָרטן האָט פאָנציע ציעס טויט אַ גרויסן איינדרוק געמאַכט!

דער גרויסער שופר פון משיח צייטן האט געקלונגען אין אלע זיבן הימלען; פאנציע שווייג איז נפטר געוואָרן! די גרעסטע מלאכים מיט די ברייטסטע פליגל זיינען געפלוניגן, און איינער האט דעם אנדערן איבערגעגעבן: פאנציע איז נחבקש געוואָרן בישיבה של מעלה! אין גן-עדן איז אַרעסט, אַ שמחה, אַ גערודער: „פאָנציע שווייג! אַ שפּאַס, פאָנציע שווייג!!!“

יונגע מלאכימלאך מיט בריליאנטענע אייגעלאך, גאלדענע דראַט-אַרבע-
טענע פליגעלאך און זילבערנע פאנטאָפעלאך זיינען באַנציען אַקעגן געלאָפן
מיט שמחה! דער גערויש פון די פליגל, דאָס קלאַפן פון די פאנטאָפעלאך און
דאָס פריילאכע לאַכן פון די יונגע, פרישע, רוויקע מיילאכלאך האָט פאַרפולט
אלע הימען און איז צוגעקומען ביי צום כסא הכבוד, און גאָט אַליין האָט
אויך שוין געוואוסט, אַז באַנציע שווייג קומט!

אברהם אַבינו האָט זיך אין טויער פון הימל געשטעלט, די רעכטע האַנט
אויסגעשטרעקט צום ברייטן "שלווה עליכם" און א זיכער שטייכל שיינט אַזוי
העל אויף זיין אלטן פנים!

וואָס רעדלט אַזוי אין הימל?

דאָס האָבן צוויי מלאכים אין גן-עדן אַריין פאַר באַנציעס וועגן א גי-
גאלדענע פאַטערשטול אויף רעדלאך געפירט!

וואָס האָט אַזוי העל געבליצט?

דאָס האָט מען דורכגעפירט א גאלדענע קרוין מיט די טייערסטע שטי-
בער געזעצט! אלץ פאַר באַנציען!

— נאָך פאַרן פסק פון בית-דין של מעלה? פּרעגן די צדיקים פאַרוואונ-
דערט און נישט גאָר אַן קנאה.

— אַ! ענטפערן די מלאכים, דאָס וועט זיין א פּראָסטע פּוסטע פאַרמע!
קעגן באַנציע שווייג וועט אפילו דער קטיגור קיין וואָרט אין מויל נישט גע-
פינען! די "דיעלע" וועט דויערן פינף מינוט!

— איר שפילט זיך מיט באַנציע שווייג? —

אַז די מלאכימלאך האָבן באַנציען געכאַפט אין דער לופט און אַפגע-
שפילט אים א זמר, אַז אברהם אַבינו האָט אים ווי אן אלטן קאַמעראַד די
האַנט געשאַקלט, אַז ער האָט געהערט, אַז זיין שטול איז גרייט אין גן-עדן,
אַז אויף זיין קאַפּ וואָרט אַ קרוין, אַז אין בית-דין של מעלה וועט מען איבער
אים קיין וואָרט נישט ריידן — האָט באַנציען גלייך ווי אויף יענער וועלט,
געשווייגן פאַר טרעק! עס איז אים דאָס האַרץ אַנטגאַנגען! ער איז
זיכער, אַז דאָס מוז זיין אַ חלום, אַדער א פּראָסטער טעות!

ער איז צו ביידע געוויינט! נישט איינמאל האָט זיך אים אויף יענער
וועלט געחלומט. אז ער קלייבט געלס אויף דער פּאָדלאָגע, גאַנצע אוצרות
ליגן... און אויסגעכאַפט האָט ער זיך נאָך אַ גרעסערער קבצן ווי נעכטן...
נישט איינמאל האָט אים עמיץ פאַר טעות צוגעשמיכלט, אַ גוט וואָרט געזאָגט
און איבערגעדרייט זיך און אויסגעשפיגן...

— מיין מזל — טראכט ער — איז שוין אויף

און ער האָט מורא די אויגן אויפצוהויבן, דער הלום זאָל נישט פאַר-
שווינדן ער זאָל זיך נישט אויפכאַפן ערגעץ אין אַ הייל צווישן שלאַנגען און
עקדישן! ער האָט מורא פון מויל אַ קלאַנג ארויסצולאָזן, מיט אַ גליד אַ ריר
צו טאָן — מען זאָל אים נישט דערקענען און אוועקסליידערן אויף כּף-הקל...
ער ציטערט און הערט נישט די מלאַכימס קאַמפּלימענטן, זעט נישט
זייער טאַנצן אַרום אים, ער ענטפערט נישט אַברהם אָבינו אויפן הערלאַכן
"שלום עליכם", און — געפירט צום בית-דין של מעלה — זאָגט ער אים קיין
"גוט-מאָרגן" נישט...

אויסער זיך איז ער פאַר שרעק!

און זיין שרעק איז נאָך גרעסער געוואָרן, אַז ער האָט, נישט ווילנדיק,
דערזען די פּאָדלאָגע פון בית-דין של מעלה, סאַמע אַלאַבאַסטער מיט בריי-
ליאַנטן! „אויף אַזאַ פּאָדלאָגע שטייען מיינע פיס" — ער ווערט אינגאַנצן
פאַרשטאַרט! „ווער ווייסט, וועלכן גביר, וועלכן רב, וועלכן צדיק מען מיינט...
ער וועט קומען — וועט זיין מיין פינסטערער סוף!"

פאַר שרעק האָט ער אַפילו נישט געהערט, ווי דער פרעזעס האָט
בפירוש אויסגערופן: „די דיעלע פון באַנציע שווייגן" און, דערלאַנגענדיק דעם
מליץ יושר די אַקטן, געזאָגט: „לעו, נאָר בקצור!"
מיט באַנציען דרייט זיך דער גאַנצער סאַלאָן. עס רוישט אים אין די
אויערן. אינס גערויש הערט ער דאָך אַלע מאָל שאַרפער און שאַרפער דעם
מלאַך-מליצס זיס קול ווי אַ פּידל:

— זיין נאַמען — הערט ער — האָט אים געפאַסט ווי צון אַ שלאַנק
לייב אַ קלייד פון אַן אַרטיסט-אַ-שניידערס האַנט.

— וואָס רעדט ער? — פּרעגט זיך באַנציע, און ער הערט ווי אַן אומ-
געדולד קול האַקט אים איבער און זאָגט:
— נאָר אַן משלים!

— ער האָט זיך קיינמאָל - הייבט ווייטער אַן דער מליך יוסר — אייף
קיינעם נישט געקלאַגט, נישט אויף גאָט, נישט אויף לייט, אין זיין אויג האָט
קיינמאָל נישט אויפגעפלאַמט קיין פונק פון האַס, ער האָט עס קיינמאָל נישט
אויפגעהויבן מיט א פּרעטענזיע צום הימל.
באַנציע פאַרשטייט ווייטער נישט א וואָרט, און דאָס הארטע קול שלאָגט
ווייטער איבער:

— אַן רעטאָריק!

— איוב האָט נישט אויסגעהאַלטן, ער איז אומגליקלאַכער געווען —
פאַקטן, טרוקענע פאַקטן — רופט נאָך אומגעדולדיקער דער פּרעזעס.
— ער האָט אַלץ געשוויגן ופירט ווייטער דער מליך יוסר, אפילו יוען
די מוטער איז אים געשטאַרבן און ער האָט צו דרייצן יאָר אַ שטיפּמאַמע
באַקומען... אַ שטיפּמאַמע — אַ שלאַנג, אַ מרשעת...
— מיינט מען דאָך אפשר פאַרט מיך? טראַכט באַנציע —
— אַן אינטינאַציען! אויף דריטע פּערזאָנען, בייזערט זיך דער
פּרעזעס.

— זי פלעגט אים קאַרגן דעם ביסן... אייערנעכטיק פאַרשימלט ברויט...
האַר-פלאַקס פאַר פלייש... און זי האָט קאווע מיט שמעטענע געטרונקען —
— צו דער זאך! שרייט דער פּרעזעס.

— זי האָט אים פאַר דאָס קיין נעגל נישט געקאַרגט און זיין ברויך-
און-בלוי לייב פלעגט אַרויסקוקן דורך אַלע לעכער פון זיינע פאַרשימלט-צע-
דיסענע קליידער... ווייטער אין די גרעסטע פּרעסט האָט ער איר באַר-
זעס אויפן הויף האַלץ געהאַקט, און די הענט זיינען צו יונג און צו שוואַך
געוועזן, די קלעצלאַך צו דיק, די האַק צו שטומפיק... נישט איינמאָל האָט ער
זיך-די האַנט פון די געלענקען אויסגעריסן, נישט איינמאָל האָט ער זיך די
פיס אָפּגעפרוירן, נאָר געשוויגן האָט ער, אפילו זיך פאַרן פאַטער —

— פארן שיכור! לאכט אריין דער קטיגור, און באַנציען ווערט קאלט
אין אלע אברים —

— נישט געקלאַגט, ענדיקט דער מליץ יושר דעם זאך.

און שטענדיק עלנט — פירט ער ווייטער — קיין חבר, — קיין תלמוד-

תורה, קיין חדר... קיין גאַנץ בגד... קיין פרייע סינוס —

— פאָקסן — רופט ווייטער דער פרעזעס.

ער האָט געשוויגן אפילו שפעטער, ווען דער פאָטער האָטן שיכורער

הייט אַמאָל אַנגעכאַפּט ביי די האַר אין אינמיטן אַ סנייענדיקער ווינטער-נאַכט

אַרויסגעוואָרפן פון סטוב! ער האָט זיך סטיל אייפגעהויבן פון שניי און איז

אַנטלאָפן, וואו די אויגן האָבן אים געטראָגן...

אויפן גאַנצן וועג האָט ער געשוויגן... ביים גרעסטן הונגער האָט ער

נאָר מיט די אויגן געבעטלט!

ערשט אין אַ שווינדלדיקע, נאַסע פּרילינגס-נאַכט, איז ער אין אַ גרויסע

שטאָט אַריינגעקומען; ער איז אַריין, ווי אַ טראָפן אין אַ ים, און דאָך האָט ער

די אייגענע נאַכט אין אַרעסט פאַרבראַכט... ער האָט געשוויגן, נישט געפרעגט,

פאַרוואָס, פאַר ווען? ער איז אַרויס און די שווערסטע אַרבעט געזוכט! נאָר

ער האָט געשוויגן!

שווערער פאַר דער אַרבעט איז געווען זי צו געפינען — ער האָט

געשוויגן!

באַדנדיק זיך אין קאלטן שווייס, צוואַמענגעדריקט אינטער דער שווער-

סטער לאַסט, ביים גרעסטן קראַמף אין ליידיקן פאַגן — האָט ער געשוויגן!

באַשפּריצט פון פּרעמדער בלאַטע, באַשפיגן פון פּרעמדע מיילער, גע-

יאָגט פון טראָטוואַרן מיט דער שווערסטער לאַסט אַראָפּ אין גאַסן צווישן

דראָזשקעס, קאַרעטן און טראַמווויס, קוקנדיק יעדע סינוס דעם טויט אין די

אויגן אַריין — האָט ער געשוויגן!

ער האָט קיינמאָל נישט איבערגערעכנט, וויפיל פּוּד לאַסט עס קומט

אויס אויף אַ גראָשן, וויפיל מאָל ער איז געפאלן ביי יעדן גאַנג פאַר

אַ דרייער, וויפיל מאָל ער האָט שיר נישט די נשמה אויסגעשפיגן, מאָנענדיק

זיין פאַרדינסט; ער האָט נישט גערעכנט נישט זיין, נישט יענע מס

מזל, נאָר געשוויגן!

זיין אייגן פארדינסט האָט ער אויך נישט הוין געמאַנט! ווי אַ בעטלער
האָט ער זיך ביי דער טיר געשטעלט, און אין די אויגן האָט זיך אַ הינטישע
בקשה געמאַלט: "קום שפעטער"; אין ער איז פארשוואנדן שטיל ווי אַ שאַטן,
פרי שפעטער נאָך שטילער אויסצובעטלען זיין פארדינסט!

ער האָט אפילו געשוויגן, ווען מען פלעגט אים אַפרייסן פון זיין פאר-
דינסט אָדער אריינזאָרפן אַ פאלשע מבעל...

ער האָט אלץ געשוויגן...

— מיינט מען דאָך טאָקע מיר! טרייסט זיך באַנציע.

— איינמאַל — פירט ווייטער דער מליץ יוסף נאָך אַ טרונק-וואסער —
איז אין זיין לעבן אַן ענדערונג געשען... עס איז דורכגעפליגן אַ קאָטש אויף
גומענע רעדער מיט צעפלאַסעטע פערד... דער שמייסער איז שוין לאַנג פונ-
ווייטנס געלעגן מיט אַ צעשפּאַלטענע קאָפּ אויפן ברוק... פון די דערשראָקענע
פערדס טיילער שפּוויצט דער שוים, פון אונטער די פּאָדקאוועס יאָגן זיך
פונקען, די אויגן בליטשטען, ווי ברענענדיקע שטורקאצן אין אַ פינגסטערער
נאַכט — אין אין קאָטש זיצט נישט טויט נישט לעבעדיק אַ מענטש!

אין באַנציע האָט די פערד פארהאלטן!

אין דער געראַטעוועטער איז געווען אַ ייד אַ בעלי-צדקה און האָט באַג-
ציען די טובה נישט פארגעסן!

ער האָט אים דעם געהרגעטנס בייטש איבערגעגעבן; באַנציע איז
אַ שמייסער געוואָרן!

און-באַנציע האָט אלץ געשוויגן!

— מיר מיינט מען, מיר! באַפעסטיקט זיך באַנציע אין דער דעה, און
האָט דאָך נישט די העזה אַן אויג צו וואַרפן אויפן "בית-דין של מעלה"...

ער הערט זיך ווייטער איין צום מלאך-מליץ:

— ער האָט געשוויגן אפילו, ווען זיין בעל-טובה האָט אין קורצן באַג-
קראַטירט און אים זיין לויט נישט באַצאָלט...

ער האָט געשוויגן, אפילו ווען דאָס ווייב איז פון אים אַ גטלאַפן און
איבערגעלאָזט אים אַ קינד פון דער ברוסט...

ער האָט געשוויגן אפילו מיט פופצן יאָר שפעטער, ווען דאָס קינד איז אויפגעוואקסן און גענוג שטאַרק געוועזן באַנציען אַרויסצווואַרפן פון שטוב. — מיך מיינט מען, מיין פרייט זיך באַנציע.

— ער האָט אפילו געשוויגן — הייבט אָן ווייכער און טרויעריגער דער מלאך-מליך — ווען דער אייגענער בעל-טובה האָט זיך מיט אלע אויסגעגלייכט, נאָר אים קיין גראָשן שכירות נישט צוריקגעגעבן — און אפילו דעמאָלט, ווען ער איז באַנציען (ווייטער פאַרנדיק אויף אַ קאָסט מיט גומענע רעדער און סערד ווי לייבן) איבערגעפאַרן...
ער האָט אַלץ געשוויגן! ער האָט אפילו דער פאַליציי נישט געזאָגט. ווער עס האָט אים צורעכט געמאַכט...

ער האָט געשוויגן אפילו אין שפיטאַל, וואו מען מעג שוין שרייען!
ער האָט געשוויגן אפילו, ווען דער דאָקטאָר האָט אָן פופצן קאַשיקעס נישט געוואָלט צוגיין צו זיין בעט, און דער וועכטער, אָן פינף קאַפּ. — טוישן אים די וועט!

ער האָט געשוויגן ביים גוסטן — ער האָט געשוויגן ביים שטאַרבן...
קיין וואָרט קעגן גאָט, קיין וואָרט קעגן לייט!
— דיקטי!

באַנציע הייבט אָן ווייטער צו ציטערן אויפן גאַנצן לייב. ער ווייסט, אז נאָכן מליך יושר גייט דער קסיגור! ווער ווייסט, וואָס דער וועט זאָגן!
באַנציע אליין האָט זיין לעבן נישט געדענקט. נאָך אויף יענער וועלט האָט ער יעדע מינוט די פריערדיקע פערגעסן... דער מלאך-מליך האָט אים אַלץ דער-מאָנט... ווער ווייסט, וואָס דער קסיגור וועט אים דערמאָנען!
— רבותי! הייבט אָן אַ שאַרף-שטעכנדיק-בריענדיק קול —
נאָר ער האַקט אָפּ —
— רבותי, הייבט ער נאָכאמאָל אָן, נאָך ווייכער, און האַקט ווייטער אָפּ

ענדלאך הערט זיך, פון דעם אייגענעם האלו ארויס, כמעט א ווייך קול:
— רבותי! ער האָט געשוויגן! וועל איך אויך שוויגן!
עס ווערט שטיל — און פון פאָרנט הערט זיך אַ נייע ווייכע ציטערדיקע
שטימע:

— באַנציע, מיין קינד באַנציע! רופט אים ווי אַ האַרפע... מיין האַרציק
קינד באַנציע!

אין באַנציען צעוויינט זיך דאָס האַרץ... ער וואָלט שוין אַצונד די אויגן
געעפנט, נאָר ווי זיינען פאַרשינסטערט פון טרערן... עס איז אים אַזוי זיס-
זויגענדיק קיינמאָל נישט געוועזן... "מיין קינד", "מיין באַנציע" — זייט די
מוסער איז געשטאַרבן, האָט ער אַזא קול אין אוינע ווערטער נישט געהערט.

— מיין קינד! פירט ווייטער דער אב-בית-דין — דו האָסט אלץ געליטן
און געשוויגן! עס איז נישטאָ קיין גאַנץ גליד, קיין גאַנץ ביינדל אין דיין לייב
אַן אַ וואונד, אָן אַ בלוטיק אָרט, עס איז נישטאָ קיין אַ באַהאַלטן אָרט אין
דיין גשמה, וואו עס זאָל נישט בלוטן... און דו האָסט אלץ געשוויגן...

דאָרט האָט מען זיך נישט פאַרשטאַנען דערויף! וו אליין האָסט גאָר
אפשר נישט געוואוסט, אז דו קענסט שרייען און, אז פון דיין געשריי קענען
'ריחוס מויערן ציטערן און איינפאלן? דו אליין האָסט פון דיין פאַרשלאָפענעם
כוח נישט געוואוסט...

איין יענער וועלט האָט מען דיין שוויגן נישט באַלוינט, נאָר דאָרט
איז דער עולם השקרא, דאָ אויפן עולם האמת וועסטו דיין לויב באַקומען!
דיך וועט דאָס בית-דין של-מעלת נישט משפטן, דיר וועט עס נישט
פסקענען.

דיר וועט עס קיין חלק נישט אויס-און נישט-אַפטיילן! נעם דיר וואָס
דו ווילסט! אלעס איז דיין!

באַנציע הייבט דאָס ערשטע מאָל די אויגן אויף! ער ווערט ווי פאַר-
בלענדט פון דער ליכט פון אלע זייטן! אלעס בלאנקט, אלעס בלישטשעט, פון
אלעס יאָגן שטראַלן! פון די ווענט, פון די כלים, פון די מלאכים, פון די
דיינים! סאַמע ענגלען!

ער לאָזט די כידע אויגן אַראָפּ!
— טאַקע? פּרענט ער מסופק און פאַרשעמט.

— זיכער! ענטפערט פעסט דער אב-בית-דין! זיכער, זאָג איך דיר, אַז
אַלעס איז דיין. אַלעס אין הימל געהער צו דיר! קלויב און נעם וואָס דו
וילסט, דו נעמסט נאָר ביי דיר אליין!
— טאַקע? פרעגט באַנציע נאַכאַמאַל, נאָר שוין מיט אַ זיכערן קול.
— טאַקע! טאַקע! טאַקע! ענטפערט מען אים אויף זיכער פון אַלע זייטן.
— נו, אויב אזוי — שמייכלט באַנציע — וויל איך טאַקע אַלע טאַג
אינדערפרי אַ הייסע בולקע מיט פּרייסע פּוטער!
דיינים און מלאכים האָבן אַראָפּגעלאָזט די קעפּ פאַרשעמט, דער קטיגור
האַט זיך צעלאַכט.

פארטיימישינגען פון די שווערע העברעאישע אערטער,
וועלכע געפינען זיך אין דעם ווערק.

נפטר געוואָרן (געשטארבן)

כסא הכבוד (נאכט טראַגן)

בית-דין של מעלה (די הויכע ריכטער)

קטיגור (כאטוליריקער)

זמר (א ליד)

מליץ יושר (פארטיידיקער)

— עולם השקר (די העלט פון פאלשקייט)

עולם האמת (די העלט פון אמת)

אב בית דין (דער פארזיצער פון געריכט)

פארלאג ב. קלעצקין

לערנביכער

אלף-ביתן און כרעסטאמאטיעס

גילדן	
	היילפעריין פאלק. — דאָס וואָרט, פאָרן ערשטן לערנ־
1.40	יאָר (אילוסטרירט)
	— 14 וואַנט-טאַבעלן פאַר דער שול צום
2.50	„דאָס וואָרט“
1.50	האַכער ג. ה. די נייע שול (אילוסטרירטער אלף-בית)
	י. פ. ה. ל. ה. — דער שול-חבר, לעזע-בוך פאַרן 2-טן און 3-טן
2.00	לערן-יאָר
	אַלגין. — דאָס ייִדישע וואָרט היסטאָרישע כרעסטאמאטיע צום
	לעזן אין די עלטערע גרופעס פֿון אינטימולין אין
2.00	אין דער חיים, סאַנד
	פֿרין י. ל. — פאַר דער יוגנט (א כרעסטאמאטיע פֿון י. ל.
2.50	פֿרעס יוערה)
0.75	בלומען — (פֿאַר פֿאַר קינדער)

אריטמעטיק, אלגעברע און געאמעטריע

	ראַק-מיכאל אָווסקי ס. — אַריטמעטישער רעכנבוך
1.10	פאַר פֿאַלקס-שולן, ייִדיש האַלבערטאָט
3.90	לעבעדיגע צען. — אלגעברע, ייִדיש י. זרעצקי
	יאַסטרוב א. א. מ. — אַנשוואַונגס-געאָמעטריע, איבערן גורעזיס
	אין סאַטערזשעט
0.85	טייל
1.00
1.15
	ריבקיין ג. — געאָמעטרישער רעכנבוך (סטעיַע-געאָמעטריע)
1.60	איבערן גורעזיס אין י. זיכערזשעט
6.80	קיסעלעוו — געאָמעטריע

ווילנער פארלאג פון ב. קלעצקין

י. ל. פּרץ פאַר יוגנט,

א ברעטשאַפטיג פון י. ל. פּרץ'ס ווערק

צוזאַמענגעשטעלט פון ב. קלעצקין

„י. ל. פּרץ פאַר דער שול“

אין באַזונדערע ביכלעך:

1. פון מייע זכרונות
 2. קינדער
 3. דער משולה
 4. באַנציע שוויג
 5. אויב נישט נאָך העכער
 6. צווישן צוויי בערג
 7. דער מלאך
 8. דער אייביקער פּריון אין ערגעץ-לאַנד
 9. מאַנ'ס
 10. א גילגול פון א ניגון
 11. אייזיקל קה
 12. וואָס אַ מאָל — ווייניקער
- אין נאָך אנדערע